

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ТЕОРЕТИЧНА, ФІЗИЧНА
ТА КОНСТРУКТИВНА ГЕОГРАФІЯ**

Смочко Наталія

Чинники монорозвитку суспільно-географічних систем у сучасному просторі 3

Карпюк Зоя, Фідзіна Катерина

Природоохоронна мережа Дубенського району Рівненської області 10

Вовк Олександр, Чижевська Лариса, Стрій Дарина

Географія поширення родовищ дорогоцінних та напівдорогоцінних мінералів
Волині 18

Павловська Тетяна, Білецький Юрій, Геналюк Роман, Мороз Марія

Багаторічна динаміка річкового стоку Стоходу (гідропост Малинівка)..... 23

Чижевська Лариса, Бушук Сергій, Давидюк Віталій

Перспективні напрями використання сапропелевих ресурсів Любешівського району
Волинської області 29

Мартинюк Віталій, Зубкович Іван, Андрійчук Сергій

Геоecологічні особливості водозбору та ландшафтно-ресурсний потенціал
сапропелю озера Колпине 34

РОЗДІЛ II. ЕКОНОМІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Мельнійчук Михайло, Горбач Вікторія, Мельнійчук Максим

Територіальні аспекти сучасного поширення населення Волинської області 42

РОЗДІЛ III. ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ

Лажнік Володимир

Політико-географічний аналіз особливостей сучасного адміністративно-
територіального поділу країн Азії 49

<i>Патійчук Віктор, Саванюк Софія, Лобанкова Анастасія, Ройко Світлана</i> Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики Китаю в контексті регіональних проблем та територіальних конфліктів щодо своїх сусідів	61
--	----

РОЗДІЛ IV. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

<i>Nesterchuk Inna</i> Ethnic Loading of Food as a Sustainable Culture Component in the Form of Physical-Geographical, Soil and Ethnographic Zoning of the Right-Bank Polissia	78
<i>Патійчук Віктор, Саванюк Софія</i> Головні проблеми формування нового туристичного іміджу Волинської області	87
<i>Мандрик Ірина, Мельничук Анжела</i> Регіональні особливості розвитку культурно-пізнавального туризму в країнах Північної Африки	99
<i>Невенченко Антоніна</i> Туристично-рекреаційний потенціал Верховинського району як основа для розвитку екстремального туризму.....	106
<i>Патійчук Віктор</i> Найбільш відвідувані релігійно-паломницькі центри Росії та проблеми розвитку паломництва на її території	111
<i>Мандрик Ірина, Карасійчук Тетяна</i> Регіональні особливості та проблеми розвитку пригодницького туризму в Південно-Африканській Республіці	121
<i>Чижевська Лариса, Дацюк Вікторія, Поторась Олег</i> Туристсько-рекреаційні ресурси Ковельського району Волинської області.....	126
<i>Тищенко Світлана</i> Сучасний стан розвитку туристичної галузі Житомирщини.....	133
<i>Новикова Валерія</i> Групи інфраструктурних об'єктів рекреаційної діяльності за видами інфраструктури життєдіяльності суспільства	140
Наші автори	155

Ірина Мандрик,
Тетяна Карасійчук

Регіональні особливості та проблеми розвитку пригодницького туризму в Південно-Африканській Республіці

Розкрито суть та особливості пригодницького туризму. Досліджено передумови виникнення та рівень розвитку пригодницького туризму у провінціях ПАР. Вказано, що прибережні природні ресурси, гори, річки, національні парки та інші природні об'єкти є важливими чинниками розвитку пригодницького туризму. Виявлено залежність між кількістю туроператорів пригодницького туризму та наявністю природно-рекреаційних ресурсів для його розвитку. Вказано, що лідерами за кількістю туроператорів із пригодницького туризму є такі провінції, як Західно-Капська, Квазулу Наталь і Гаутенг. Названо чинники, які гальмують розвиток пригодницького туризму в окремих провінціях країни. Виділено основні проблеми розвитку пригодницького туризму в провінціях ПАР. Проаналізовано перспективи удосконалення цієї галузі туристичної індустрії в окремих провінціях і країні загалом.

Ключові слова: пригодницький туризм, тур, туроператор, провінція, Південно-Африканська Республіка.

Постановка наукової проблеми та її значення. З кожним роком пригодницький туризм набуває все більшої популярності в багатьох країнах світу. Чимало людей готові платити великі кошти за можливість відкривати для себе незвідані екзотичні місця, а також пізнавати нові екстремальні відчуття. Однією з найпопулярніших серед туристів країн світу з розвитку пригодницького туризму є Південно-Африканська Республіка (ПАР), яка володіє різноманітними й унікальними природно-рекреаційними ресурсами для його розвитку. Однак, використання цих ресурсів із метою організації пригодницьких турів по території країни вкрай нерівномірне. В ПАР спостерігаються значні регіональні відмінності у розвитку пригодницького туризму, що й зумовило вибір теми цієї публікації.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Окремі види спеціалізованого туризму, у тому числі й пригодницький туризм, розглядаються у працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених, серед яких слід відзначити А. Александрову, А. Бабкіна [1], О. Бейдика, М. Кляпа і Ф. Шандора [4], М. Крачила, О. Любіцеву та ін. Праць, в яких розкрито суть, особливості, проблеми та перспективи розвитку пригодницького туризму, не так багато. Переважно це публікації зарубіжних науковців, зокрема С. Багрі, Б. Гупти, Б. Джорджа [9], П. Беді, С. Хадсона [10], М. Дж. Кейна, Р. Цинка [11], С. Махова [5], А. Нікіфорова [6], Н. Ногіної [7] та ін. Публікацій, які стосуються розвитку туризму в Південно-Африканській Республіці, дуже мало. В. Кіптенко, О. Третьяков вивчають досвід Південної Африки в питаннях управління туризмом [3]. Т. Карасійчук досліджувала регіональні особливості розвитку туризму в Південно-Африканській Республіці [2]. Окремі аспекти пригодницького та екстремального туризму в ПАР висвітлені в публікаціях Г. Візера [15], Дж. Лінде, С. Граб [12]. Однак, поза увагою науковців залишилися питання регіональних особливостей розвитку пригодницького туризму в цій країні, що й зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження – дослідити особливості та проблеми розвитку пригодницького туризму в провінціях ПАР.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Пригодницький туризм – це окремий вид спеціалізованого туризму, головною відмінністю якого є організація нестандартних турів і незвичайних подорожей, у яких можуть бути задіяні різноманітні фізичні навантаження, а пересування часто відбувається за допомогою нетрадиційних транспортних засобів. Зазвичай це групові тури, а їх супровід обов'язково відбувається за участю висококваліфікованих інструкторів-провідників, оскільки вони пов'язані з певним ризиком для життя та здоров'я людини [4].

Південно-Африканська Республіка – одна з небагатьох африканських країн, де туризм, у тому числі й пригодницький, розвивається швидкими темпами. Так, у 2018 р. країну відвідало майже

10,5 млн іноземних туристів, які залишили понад 9,8 млрд дол. США [13]. У регіональному розрізі у 2018 р. найбільше туристів відвідали провінцію Гаутенг (39,4 %), за нею – Лімпопо (18,3 %) та Західно-Капську (16,8 %). Ці провінції є ключовими портами в'їзду до Південної Африки. До трьох найменш відвідуваних провінцій належать Північно-Західна (7,5 %), Східно-Капська (4,0 %) та Північна Капська (1,1 %) (рис. 1).

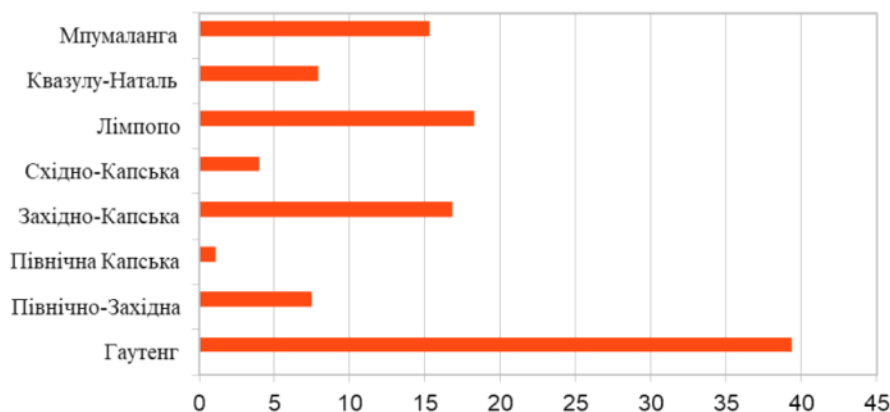

Рис. 1. Частка прибуття міжнародних туристів у провінціях ПАР у 2018 р., % [2]

Пригодницький туризм – відносно нова підгалузь туристичного ринку ПАР, хоча й зі значними можливостями для зростання. Цей вид туризму унікальний тим, що органічно поєднує практично всі відомі способи подорожей: альпінізм і скелелазіння; дайвінг; рафтинг; спелеотуризм; подорожі на повітряних кулях, дельтапланах і планерах; стрибки з парашутом; роупджампінг; пішохідний туризм; кінні мандрівки й мототуризм; сафарі-тури, а також багато інших різновидів [5]. З погляду клімату та фізичної географії, Південна Африка має значні ресурси для розвитку фактично всіх указаних видів активного пригодницького туризму (табл. 1). Всі провінції ПАР володіють і можуть запропонувати туристам чимало об'єктів, які представляють значний інтерес для пригодницьких турів.

Таблиця 1

Природно-рекреаційні ресурси для розвитку пригодницького туризму в провінціях Південно-Африканської Республіки*

Провінція	Природні ресурси, пов'язані з пригодницьким туризмом	Кількість парків, морських заповідних зон та об'єктів світової спадщини
Західно-Капська	Море, гори, річки, дюни, відкриті пасовища	15
Східно-Капська	Море, гори, річки, дюни, відкриті пасовища	11
Північно-Капська	Річки, відкриті пасовища	4
Квазулу Наталь	Море, гори, річки, дюни, відкриті пасовища	5
Лімпопо	Гори, річки, відкриті пасовища	4
Мпумаланга	Гори, річки, відкриті пасовища	2
Північно-Західна	Річки, відкриті пасовища	2
Фрі-Стейт	Гори, річки, відкриті пасовища	2
Гаутенг	Річки, відкриті пасовища	1

* Складено за : [17].

Західно-Капська провінція є найбільшою і найважливішою за кількістю туроператорів із пригодницького туризму. За нею йдуть Квазулу Наталь та Гаутенг. Ключовими ресурсами для цього виду туризму в названих провінціях є річки та берегові лінії. Також необхідними чинниками є: медичні послуги (лікарні, медичний персонал, морські рятувальні служби), управління (політика та закони, що підтримують туристичну галузь, наприклад, захист ресурсів, верховенство права, медичне страхування), підприємства та організації, залучені у сферу туризму та імідж провінції чи регіону, як «центру пригод» [8].

Природні ресурси, такі як море, гори, річки, дюни та відкриті пасовища, пов'язані з пригодами й тому приваблюють туристів. Існує залежність між такими ресурсами та кількістю туроператорів. У провінціях з відносно невеликим природно-ресурсним потенціалом, таких як Північно-Західна та Північно-Капська, функціонує лише 9 % усіх туроператорів. Західно-Капська, Східно-Капська провінції та Квазулу Наталь нараховують 518 операторів, або 62,6 % галузі. У провінції Гаутенг працює 150 туроператорів, хоча природні ресурси там обмежені. Таким чином, прибережні провінції нараховують 64,9 % туроператорів [14]. Отже, прибережні природні ресурси є важливою базою для розвитку індустрії пригодницького туризму.

Провінції без берегової лінії нараховують значно меншу кількість туроператорів. Наприклад, у Північно-Капській, однієї з чотирьох прибережних провінцій, нараховується лише 2,4 % туроператорів [14]. Берегова лінія цієї провінції є найменш придатною для пригодницького туризму з багатьох причин: важкодоступна місцевість, відсутність доріг, холодне море, посушливий район із щорічною кількістю опадів лише 72 мм. Більша частина берегової лінії лише нещодавно була відкрита для громадськості, оскільки раніше це була область алмазів і в'їзд був обмежений. Таким чином, ця частина ПАР хоча й має ресурси для розробки пізнавальних турів, але поки не приваблює великої кількості туристів.

Інші три прибережні провінції (Західно-Капська, Східно-Капська і Квазулу Наталь) значно відрізняються від Північно-Капської. Всі мають чудові плавальні пляжі та клімат, який приваблює туристів. Однак, порівняно із Західно-Капською та Квазулу Наталь, мала кількість операторів із пригодницького туризму у Східно-Капській провінції свідчить про те, що вона не використовує свої природні переваги порівняно з іншими.

Іншими чинниками, які впливають на туристичну атрактивність регіону, є національні парки, морські заповідні території та об'єкти світової спадщини (табл. 1). Такі ресурси важливі для розбудови економіки в регіоні. Наприклад, потенційні туристичні місця Східно-Капської провінції потребують кращого маркетингу для просування пригодницького туризму. Таким чином, існує прямий взаємозв'язок між природними ресурсами, пов'язаними з пригодницьким туризмом, особливо його водними різновидами, а також із національними парками, місцями світової спадщини та морськими заповідними зонами.

Однак, та природно-ресурсна база, що приваблює туристів, не в змозі створити потужну туристичну індустрію, адже бажаючі повинні мати можливість дістатися до цих районів. Зачасту між провінцією, де є міжнародний аеропорт, і провінцією, в якій розвинений пригодницький туризм, немає чіткого взаємозв'язку. Дослідження також показують, що існує прямий зв'язок між кількістю авіакомпаній, які забезпечують регулярні рейси в провінції, та рівнем розвитку галузі пригодницького туризму. Тому провінція Гаутенг приймає найбільшу кількість туристів.

Незважаючи на те, що авіатранспорт відіграє важливу роль у підтримці пригодницького туризму, не всі внутрішні туристи бажають чи можуть скористатися цим видом транспорту, щоб поїхати у відпустку. Вони подорожують використовуючи особистий транспортний засіб. Так, у 2019 р. 27 % усіх внутрішніх витрат на туризм припадало на автомобільні перевезення [16].

Джерелами ринків внутрішнього пригодницького туризму вважаються основні столичні райони ПАР, а саме Кейптаун, Йоганнесбург-Преторія, Тшване-Екурхулени, Дурбан, еТеквіні та Порт Елізабет. Три столичні райони Йоганнесбург, Преторія та Тшване-Екурхулени вважаються однією одиницею, оскільки вони тісно пов'язані між собою, з позицій міста, мережі доріг, і всі вони поділяють головний міжнародний аеропорт АБО Тамбо. Всього у цих чотирьох районах розташовано 302 оператори (37 %), що свідчить про попит на продукти пригодницького туризму [16]. Крім того, ці регіони мають найвищий валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення.

Таким чином, пригодницький туризм по території ПАР розвинений нерівномірно. Населення

Квазулу Наталь і Західно-Капської провінції змогло ефективно використовувати свої природні ресурси для розбудови сектору пригодницького туризму. У Східно-Капській провінції галузь недостатньо розвинена, проте є великі можливості для подальшого розширення. Хоча велике за кількістю, але бідне населення стримує розвиток провінції, існує значний потенціал з погляду природних ресурсів для розвитку сектору пригодницького туризму, для збільшення ВРП провінції та створення нових робочих місць у туристичній галузі. Провінції Фрі-Стейт і Лімпопо мають найгірші показники розвитку пригодницького туризму за рахунок проблеми бідності у регіонах та розміщення на великій відстані від основних туристичних маршрутів Йоганнесбург-Преторія та Тшване-Екурхулені.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Пригодницький туризм є однією з перспективних галузей туристичного обслуговування ПАР, розвиток якого базується на багатих природно-рекреаційних ресурсах країни. Однак, використання цих ресурсів із метою організації пригодницьких турів по території країни вкрай нерівномірне, що зумовлене низьким рівнем економічного розвитку, а відтак, недостатнім розвитком транспортної та туристичної інфраструктури, а також малою кількістю туроператорів пригодницького туризму та висококваліфікованих гідів. Тому лідерами за рівнем розвитку пригодницького туризму є такі провінції, як Західно-Капська, Квазулу Наталь та Гаутенг. Найгірші показники розвитку пригодницького туризму мають дві провінції – Фрі-Стейт і Лімпопо. При умові вирішення наявних проблем ПАР може стати одним із світових центрів пригодницького туризму, що потребує подальших досліджень.

Джерела та література

1. Бабкин А. В. Специальные виды туризма / А. В. Бабкин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. – 252 с.
2. Карасійчук Т. Я. Регіональні особливості розвитку туризму в Південно-Африканській Республіці / Т. Я. Карасійчук // Актуальні проблеми регіональних досліджень: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 12–13 грудня 2019 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – С. 98–101.
3. Кіптенко В. К. Управління розвитком туризму: досвід Південної Африки / В. К. Кіптенко, О. В. Третьяков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk19/v1926.pdf>
4. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
5. Махов С. Ю. Приключенческий туризм / С. Ю. Махов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/priklyuchencheskiy-turizm/>
6. Никифоров А. А. Приключенческий туризм: понятие, проблемы, перспективы / А. А. Никифоров [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/priklyuchencheskiy-turizm-ponyatie-problemy-perspektivy/viewer>
7. Ногина Н. А. Приключенческий и экстремальный туризм: содержание понятий и причины популярности в молодежной среде / Н. А. Ногина // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2015. – № 3. – С. 126–130 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://e-koncept.ru/2015/15080.htm/>
8. ЮАР: Тургид по стране [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.orangesmile.com/destinations/south-africa/index.htm>
9. Bagri S. Environmental orientation and ecotourism awareness among pilgrims, adventure tourists, and leisure tourists / S. Bagri, B. Gupta, B. George [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/44126564_Environmental_orientation_and_ecotourism_awareness_among_pilgrims_adventure_tourists_and_leisure_tourists
10. Beedie P. Emergence of mountain-based adventure tourism, Annals of Tourism Research / P. Beedie, S. Hudson [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/222833928_Emergence_of_mountain-based_adventure_tourism
11. Kane M. J. Package adventure tours: markers in serious leisure careers / M. J. Kane, R. Zink [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/248997046_Package_adventure_tours_Markers_in_serious_leisure_careers
12. Linde J. Regional contrasts in mountain tourism development in the Drakensberg / J. Linde, S. Grab [Electronic resource]. – Access mode : <https://bioone.org/journals/mountain-research-and-development/volume-28/issue-1/mrd.0937/Regional-Contrasts-in-Mountain-Tourism-Development-in-the->

- Ginsberg-South/10.1659/mrd.0937.full
13. South Africa: State of tourism resort [Electronic resource]. – Access mode : [https://www.tourism.gov.za/AboutNDT/Publications/State of Tourism Report \(STR\) 2016_17.pdf](https://www.tourism.gov.za/AboutNDT/Publications/State%20of%20Tourism%20Report%20(STR)%202016_17.pdf)
  14. South Africa Yearbook [Electronic resource]. – Access mode: http://www.southafrica-newyork.net/consulate/Yearbook_2016/Tourism-SAYB1516.pdf
  15. Visser G. South African tourism and its role in the perpetuation of an uneven tourism space economy / G. Visser [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/325713527_Uneven_Tourism_Development_in_South_Africa_Another_Ongoing_Struggle
  16. The Travel & Tourism Competitiveness Index [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourismcompetitiveness-report-2019>
  17. World Travel & Tourism Council [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.wttc.org/>.

References

1. Babkin A. V. Spetsialnyie vidyi turizma / A. V. Babkin. – Rostov-na-Donu : Feniks, 2008. – 252 s.
2. Karasiichuk T. Ya. Rehionalni osoblyvosti rozvytku turyzmu v Pivdenno-Afrykanskii Respublitsi / T. Ya. Karasiichuk // Aktualni problemy rehionalnykh doslidzhen: materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konferentsii (m. Lutsk, 12–13 hrudnia 2019 r.) / za red. V. Y. Lazhnika. – Lutsk : Vezha-Druk, 2019. – S. 98-101.
3. Kiptenko V. K. Upravlinnia rozvytkom turyzmu: dosvid Pivdennoi Afryky / V. K. Kiptenko, O. V. Tretiakov [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk19/v1926.pdf>
4. Kliap M. P. Suchasni riznovydy turyzmu: navch. posib. / M. P. Kliap, F. F. Shandor. – K. : Znannia, 2011. – 334 s.
5. Mahov S. Yu. Prikluychencheskiy turizm / S. Yu. Mahov [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <https://cyberleninka.ru/article/n/prikluychencheskiy-turizm/>
6. Nikiforov A. A. Prikluychencheskiy turizm: ponyatie, problemy, perspektivy / A. A. Nikiforov [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <https://cyberleninka.ru/article/n/prikluychencheskiy-turizm-ponyatie-problemy-perspektivy/viewer>
7. Nogina N. A. Prikluychencheskiy i ekstremalniy turizm: soderzhanie ponyatiy i prichiny populyarnosti v molodezhnoy srede / N. A. Nogina // Nauchno-metodicheskiy elektronnyi zhurnal «Kontsept». – 2015. – № 3. – S. 126-130 [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <http://e-koncept.ru/2015/15080.htm/>
8. YuAR: Turgid po strane [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.orangesmile.com/destinations/south-africa/index.htm>
9. Bagri S. Environmental orientation and ecotourism awareness among pilgrims, adventure tourists, and leisure tourists / S. Bagri, B. Gupta, B. George [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/44126564_Environmental_orientation_and_ecotourism_awareness_among_pilgrims_adventure_tourists_and_leisure_tourists
10. Beedie P. Emergence of mountain-based adventure tourism, Annals of Tourism Research / P. Beedie, S. Hudson [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/222833928_Emergence_of_mountain-based_adventure_tourism
11. Kane M. J. Package adventure tours: markers in serious leisure careers / M. J. Kane, R. Zink [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/248997046_Package_adventure_tours_Markers_in_serious_leisure_careers
12. Linde J. Regional contrasts in mountain tourism development in the Drakensberg / J. Linde, S. Grab [Electronic resource]. – Access mode : <https://bioone.org/journals/mountain-research-and-development/volume-28/issue-1/mrd.0937/Regional-Contrasts-in-Mountain-Tourism-Development-in-the-Ginsberg-South/10.1659/mrd.0937.full>
13. South Africa: State of tourism resort [Electronic resource]. – Access mode : [https://www.tourism.gov.za/AboutNDT/Publications/State of Tourism Report \(STR\) 2016_17.pdf](https://www.tourism.gov.za/AboutNDT/Publications/State%20of%20Tourism%20Report%20(STR)%202016_17.pdf)
14. South Africa Yearbook [Electronic resource]. – Access mode: http://www.southafrica-newyork.net/consulate/Yearbook_2016/Tourism-SAYB1516.pdf
15. Visser G. South African tourism and its role in the perpetuation of an uneven tourism space economy / G. Visser [Electronic resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/publication/325713527_Uneven_Tourism_Development_in_South_Africa_Another_Ongoing_Struggle
16. The Travel & Tourism Competitiveness Index [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourismcompetitiveness-report-2019>
17. World Travel & Tourism Council [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.wttc.org/>.

Мандрик Ирина, Карасийчук Татьяна. Региональные особенности и проблемы развития приключенческого туризма в Южно-Африканской Республике. Раскрыты сущность и особенности приключенческого туризма. Исследованы условия возникновения и уровень развития приключенческого туризма в провинциях ЮАР. Указано, что прибрежные природные ресурсы, горы, реки, национальные парки и прочие природные объекты есть важными факторами развития приключенческого туризма. Выявлена зависимость между количеством туроператоров приключенческого туризма и наличием природно-рекреационных ресурсов для его развития. Указано, что лидерами по количеству туроператоров с приключенческого туризма есть такие провинции, как Западно-Капская, Квазулу Наталь и Гаутенг. Названы факторы, которые тормозят развитие приключенческого туризма в отдельных провинциях страны. Выделены основные проблемы развития приключенческого туризма в провинциях ЮАР. Проанализированы перспективы совершенствования этой отрасли туристической индустрии в отдельных провинциях и стране в целом.

Ключевые слова: приключенческий туризм, тур, туроператор, провинция, Южно-Африканская Республика.

Mandryk Irina, Karasiichuk Tetiana. Regional Features and Problems of the Adventure Tourism Development in the Republic of South Africa. The essence and features of adventure tourism are revealed. Prerequisites for the emergence and adventure tourism development level in the provinces of South Africa are investigated. Coastal natural resources, mountains, rivers, national parks and other natural sites as important factors in the adventure tourism development are stated. The relationship between the number of adventure tourism tour operators and the natural and recreational resources availability are revealed. Western Cape, KwaZulu Natal and Gauteng as the leaders in the number of tour operators in adventure tourism are indicated. The factors that hinder the adventure tourism development in selected country's provinces are named. The main problems of adventure tourism development in the South Africa provinces are highlighted. Prospects of this tourist industry branch improvement in some provinces and the country as a whole are analyzed.

Key words: adventure tourism, tour, tour operator, province, South African Republic.

Стаття надійшла до редколегії
17.01.2020 р.

УДК 911.3:379.8(477.82-72)

**Чижевська Лариса,
Вікторія Дацюк,
Олег Поторась**

Туристсько-рекреаційні ресурси Ковельського району Волинської області

Проведено аналіз природних та історико-культурних складових туристсько-рекреаційних ресурсів Ковельського району Волинської області. Детально проаналізовано природні передумови розвитку сфери туризму та рекреації. Визначено унікальну роль лісів, водних об'єктів, природоохоронних територій, флори та фауни у формуванні структурних особливостей галузі відпочинку населення. Проаналізовано стан та напрями використання окремих рекреаційних пунктів району. Систематизовано матеріали щодо наявних історико-культурних ресурсів у межах Ковельського району. Подано інформацію про специфіку місцевих музеїв, історичних та сакральних споруд. Охарактеризовано мережу приватних садиб, що функціонують на досліджуваній території. Простежено сезонні особливості розвитку туристсько-рекреаційної сфери та її вплив на суспільно-географічні й економічні процеси у районі. Встановлено, що досліджуваний район має низку переваг для розвитку туризму та рекреації, серед яких унікальність ландшафтів, значні площі лісів, тиша й чистота природних компонентів. Виявлено чинники, що перешкоджають ефективному розвитку туризму та рекреації у районі, а саме недосконалість інфраструктури та відсутність реклами. Підтверджено, що дослідження природних та історико-культурних передумов туристсько-рекреаційної діяльності сприятиме